

MUHASEBE MESLEĞİNİN GELECEĞİ VE TÜRMOB BAĞIMSIZ DENETİM MERKEZİ

Yahya ARIKAN
İSMMMO Başkanı

“**Muhasebeciler** insanların, kurum ve kuruluşların gelecekleri doğrultusunda şekil almalarında katkıda bulunan ve güvenilen profesyoneller kişilerdir.

Bunlar, **dürüstlikle bütünleşip**,

- Açıklık ve objektiflik kapsamında haberleşerek,
- Karmaşık verileri yararlı (kritik) bilgi haline dönüştürerek,
- Fırsatları öngörerek ve yaratarak,
- Vizyonu realiteye dönüştürecek yollar tasarlayarak,

Değer yaratırlar.”

“Muhasebe mensupları ve örgütlerinin vizyonları ne olmalıdır?” sorusuna bence verilebilecek en akılcı ve doğru yanıtlardan biri yukarıda yaptığım alıntıdır.

“Mesleğin geleceği ve TÜRMOB Bağımsız Denetim Merkezi” değerlendirmesini de bu gözle yorumlamakta yarar var.

Biliyoruz; “Muhasebe ve denetim” birbirlerinin “olmazsa olmazı” iki kavramdır.

Muhasebesiz denetim, denetimsiz muhasebe olduğu yerde, gerçek olmayan finansal tablolar ortaya çıkar.

Muhasebenin ürettiği finansal tabloların, muhasebe standartlarına uygunluğunu, yine denetim standartlarına göre inceleyerek, muhasebe bilgilerinin güvenilirliğini artıran “**muhasebe denetimi**”, **gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde ekonomik sistemin önemli bir parçasıdır**. Muhasebe denetçisinin ürettiği raporlar, başta yatırımcıları olmak üzere, ilgili tarafları, güvenilir bilgiye ihtiyaç duyan bütün kesimleri ilgilendirir.

Bu anlamda ülkemizde de bu durumu yasal zemine oturtan süreci anımsayalım...

1981 yılında, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve bu kanuna ilişkin çıkarılan 16 ve 22 numaralı tebliğler ile **bağımsız denetim ve bağımsız denetim standartlarına ait düzenlemeler** yapılmıştır. Bu çerçevede bağımsız denetim yetkisi Sermaye Piyasası Kurulu tarafından bağımsız denetim şirketlerine verilmiştir.

1989 yılında yürürlüğe giren 3568 sayılı meslek yasamız ise 2 maddesi 1A/c bendinde yapıyı şu şekilde tanımlar:

1-A) muhasebecilik ve mali müşavirlik mesleğinin konusu Gerçek ve tüzel kişilere ait teşebbüs ve işletmelerin;

- a. Genel kabul görmüş muhasebe prensipleri ve ilgili mevzuat hükümleri gereğince, defterlerini tutmak, bilanço, kar-zarar tablosu ve beyannameleri ile diğer belgelerini düzenlemek ve benzeri işleri yapmak.

- b. Muhasebe sistemlerini kurmak, geliştirmek, işletmecilik, muhasebe, finans, mali mevzuat ve bunların uygulamaları ile ilgili işlerini dzenlemek veya bu konularda mşavirlik yapmak.
- c. Yukarıdaki bentte yazılı konularda, belgelerine dayanarak, inceleme, tahlil, **denetim yapmak**, mali tablo ve beyannamelerle ilgili konularda yazılı gşrş vermek, rapor ve benzerlerini dzenlemek, tahkim, bilirkişilik ve benzer işler yapmak.

Bugşn geldiğimiz aşamada mesleğimizin şekillendirecek radikal gelişmeleri hep birlikte gşzlemekteyiz. Özellikle; 2011 yılı Ocak ayında TBMM gşndemine gelecek olan yeni Tşrk Ticaret Kanunu (TTK) tasarısı yasaladığında, denetim konusunda mesleğimize ğnemli gelişmeler sağlayacaktır.

Bunun ğncesinde; Tşrkiye Serbest Muhasebeci Mali Mşşavirler ve Yeminli Mali Mşşavirler Odalar Birliği de (TşRMOB) 1 Kasım 2010'da ğnemli bir tebliğ yayınlamıştır. **“Bağımsız Denetim Merkezi kurulmasına ilişkin Esaslar Hakkında tebliğ”** ile **TşRMOB Bağımsız Denetim Merkezi**'ni kurmuştur.

Tebliğ **yedi** bşlşmden oluşmuştur;

Birinci Bşlşm: Başlangış Hşkşmleri Tebliğin Amacını, Hukuki Dayanağını, Kavram Ve Tanımlar,

İkinci Bşlşm: TşRMOB Bağımsız Denetim Merkezi Kuruluş, Gşrev, alışma Usul Ve Esaslar,

Üçüncü Bşlşm: Bağımsız Denetçiler şahsi Kütüğü Ve Bağımsız Denetim şirketleri Kütüğü,

Dördüncü Bşlşm: Bağımsız Denetim Lisansı,

Beşinci Bşlşm: Kalite Güvence Sistemi,

Altıncı Bşlşm: Meslekte Uzmanlaşma ve Mesleki Uzmanlık,

Yedinci Bşlşm: Son Hşkşmlerden oluşmaktadır.

Yapılan dzenlemelere gşre; tebliğin “dördüncü, beşinci, altıncı” bşlşmlerinde bağımsız denetim lisansından, kalite güvence sisteminden ve meslekte uzmanlaşma ve mesleki uzmanlık uygulama **sürecinin ne şekilde gerçekleşeceği açıklanmaktadır.**

Girişte verdiğim alıntı paragrafın siyahlaştırılmış sözcükleri birleştiğinde ise çıkan cümle bellidir!

“Muhasebeciler dürşstlikle bütşnleşip, değer yaratırlar.”

Ve; yirmi yıllık mesleki çalışmalarımızda, mesleki bilgi şölenlerimizde hep tartıştığımız ve uzlaştığımız konuların başında **“Muhasebe mesleğinin geleceğinin denetim olacağı”** gelmiştir.

Ayrıca;

- “Kamu güvenini sağlamak üzere bağımsız denetim faaliyetini yürüten bağımsız denetim şirketlerinin yaptığı iş ve işlemlerin kalitesinin incelenmesini yürüten kalite güvence sisteminin kurulması...”
- “Yeni mesleki iş alanlarının yaratılması, muhasebe mesleğinin performansının ve kalitesinin yükselmesine katkı sağlamak, ulusal ve uluslararası düzeyde muhasebe mesleğine ve meslek mensuplarına olan güveni sürdürülebilir kılmak amacıyla mesleki uzmanlaşma ve kurumsallaşmaya ilişkin esasların belirlenmesi...” de diğer tartışma konuları arasında öne çıkmıştır.

İşte şimdi, öncelikle; yaşamsal önemde gördüğümüz bu **“tebliğ”**in, **ruhuna meslek örgütü olarak sahip çıktığımız**’ın altını kalın harflerle çizmek istiyoruz.

Ancak tebliğin bazı hükümlerinin tekrar gözden geçirilerek yeniden düzenlenmesinin daha doğru olacağını ve tüm tarafları kucaklayacağını düşünüyoruz.

İlk olarak; **ruhsat almış meslek mensuplarının**, söz konusu tebliğin dördüncü bölümünde belirtilen şartlarda “tekrar sınava tabi tutularak denetim lisansı alma mecburiyetinin sınava bağlanmasını” **haklı bulmuyoruz.**

TÜRMOB’un 3568 sayılı yasaya göre **verdiği ruhsata sahip çıkacağına** inanıyoruz.

Bu anlamda;

Mevcut meslek mensupları; denetim sürecine devam edebilmelidirler. Hepsi zaten belirli sınavlara girmiş ya da belirli özelliklere sahiptir. Bu nedenle; TÜRMOB’un tebliğ içeriğindeki eğitim konularının esas alındığı, mevcutlar için en az 3 yıllık bir deneyim ve 120 saatlik (-ki süre ve saat tartışılabilir) eğitim koşulu aranabilir. Aynı şekilde denetim bir takım işi olduğundan, kurum modelleri açısından da (işyeri olanakları, istihdam özellikleri vb.) asgari bir standart getirilebilir.

Böylece **kurumsal modelleri oluşmuş,** belirtilen **eğitime katılmış, ruhsat sahibi** meslek mensuplarının, ayrıca **sınav zorunluluğu olmaksızın** TTK denetimi yapabilmeleri sağlanabilir.

Mesleğe yeni gireceklerin ise; katılacağı SMMM kurs ve **eğitim müfredatının ve sınav konularının** bu tebliğ hükümlerine göre **yeniden belirlenmesini** talep ediyoruz. Bu **sınavları kazanmış** ve yukarıda belirtilen **kurumsal modeli uygun olanlar** da yine TTK denetimi yapabilmelidir.

TÜRMOB, yukarıdaki koşulları sağlayanların, yani **TTK denetimi yapacakların bir kütüğünü tutmalı** ve bunların durumları **elektronik ortamda ilan etmelidir.** Sonraki yıllarda da zorunlu eğitime katılanların denetim işine devam edecekleri süreç planlanmalıdır. Ayrıca tüm bu süreçlerden önce kalite güvence sistemi devreye sokularak, **denetim işleminin kalite kontrolünden de asla taviz verilmemelidir.**

Aslında gelişmiş ülkelerde, örneğin, ABD ve Almanya'ya baktığımızda, mesleki ruhsatların alınması zor, zahmetli ve çaba gerektiren bir süreç olduğu ortadadır. **Ve bağımsız denetim için ayrı bir ruhsat öngörmemektedir.**

Ayrıca yine bu ülkelerdeki sınavların içeriğine bakıldığında; **ruhsatı alan meslek mensubunun denetim de yapabileceği** varsayımı esas alınmaktadır.

Sonuç olarak;

En akılcı yöntem, “**tebliğ iptal edilmeden tüm tarafların eleştiri ve önerileri dikkate alınarak ilgili bölümleri yeniden düzenlenmelidir**”. Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun gündemde olduğu bir dönemde mesleki fayda olarak böylesi bir düzenleme, durumumuzu kazanıma dönüştürecek bir fırsat yaratacaktır.

Biliyoruz ki, “**Olumlu yaklaşım ve yapıcı eleştiri**” mesleki kazancımızın ve saygınlığımızın yapıtaşlarıdır.